

Sveriges Hembygdsförbunds riksstämma i Östersund 2019

Stämmohandlingar

Dagordning

Valberedningens förslag:

§ 8. Fastställande av arvoden
och andra ersättningar till
förbundsstyrelsen

§ 9. Val

§ 10. Motioner och svar

§ 11. Styrelsens förslag

§ 12. Verksamhetsplan 2019

Förslag till dagordning på SHF:s riksstämma 2019

1. Stämmans öppnande
2. Val av stämmofunktionärer
 - Ordförande och vice ordförande
 - Föredragande sekreterare
 - Protokollförare
 - Två protokolljusterare
 - Två rösträknare
3. Upprop av närvarande ombud och styrelseledamöter, fastställande av röstlängd
4. Fråga om stämmans stadgeenliga utlysande
5. Fastställande av dagordning
6. Årsredovisning, föredragning och godkännande av:
 - Verksamhetsberättelse
 - Årsredovisning
 - Revisorernas berättelse
 - Fastställande av resultat- och balansräkning
7. Fråga om ansvarsfrihet för SHF:s styrelses ledamöter för den tid som revisionen omfattat
8. Fastställande av arvoden och andra ersättningar till förbundsstyrelsen
9. Val av
 - Förbundsordförande för nästa verksamhetsår
 - Fem styrelseledamöter för de två nästkommande verksamhetsåren.
 - En förtroendevald revisor med en ersättare, för innevarande räkenskapsår
 - En auktoriserad revisor med en ersättare, för innevarande räkenskapsår
 - Antal ledamöter i valberedningen
 - Valberedning om högst fem ledamöter, varav en utses till sammankallande
10. Behandling av inkomna motioner och av styrelsens yttrande över dessa.
11. Behandling av styrelsens förslag
 - Demokratin 100 år
 - Ang. intäkter och överskott från Hembygdsförsäkringen
 - Förslag till medlemsavgift
 - Budget 2019 och ekonomisk plan 2020-2021
12. Information om årets verksamhet: styrelsens verksamhetsplan
13. Avslutning med avtackning

Valberedningens förslag

Sveriges Hembygdsförbunds riksstämman i Kalmar valde följande valberedning att utarbeta ett förslag till riksstämman 2019 i Östersund avseende förbundets styrelse, revisorer etc: Hans-Erik Qvarnström, Väröbacka, sammankallande, Ingegerd Christansson, Arlöv, Bengt Wallin, Badelunda Västerås, Margareta Johansson, Indal och Gabriella Lönngren, Vuollerim.

Valberedningen har fördelat arbetsuppgifter oss emellan och samtalat med de personer vars platser stod till förfogande samt med styrelsens ordförande som framfört önskemål om behov av särskilda kompetenser. Brev har skickats till samtliga länsförbund. Åtskilliga kontakter via mejl och telefon har tagits, både inom valberedningen och med styrelseledamöter och revisorer samt med regionala hembygdsförbund. Valberedningen har haft ett sammanträde på SHF:s kansli den 2 april. En handfull nomineringar till styrelseplatser har inkommit och behandlats. Valberedningens kontakter med de sittande ledamöterna, samt personer i länsförbunden har också gett oss välbehövligt underlag.

Styrelseledamöter i förbundsstyrelsen ska väljas, inte för att de primärt ska representera en viss region utan för att vara representanter för hela hembygdssverige. Ett helhetsperspektiv måste därför vara vägledande och en stark känsla för hembygdsrörelsens kulturpolitiska roll är av stor vikt. För den framtida utvecklingen är kompetens inom skilda områden av stor betydelse, såsom strategi, samhällsutvecklingsfrågor, föreningsdemokrati och inte minst synliggörandet av hela hembygdsrörelsen. De särskilda kompetenser som i dagsläget efterfrågats är jurist, journalist och småföretagare/entreprenörskap. Ett önskemål är även framtida inval av personer som är utrikes födda, och/eller personer som representerar andra officiella språkområden i Sverige. Avgörande är också personliga kvaliteter och en förmåga att samarbeta till det bästa för Hembygdsförbundet.

§ 8. Förslag till arvoden och kostnadsersättningar

Arvoden

- Förbundsordförande skall erhålla ett årligt arvode om två prisbasbelopp och de bägge vice ordförandena skall vardera erhålla ett halvt prisbasbelopp.
- Ledamot som måste ta tjänstledigt med helt löneavdrag eller ta ut semester för att kunna delta i sammanträde med förbundsstyrelsen, kan erhålla ett sammanträdesarvode med 1 200 kronor per dag. Detta gäller även för annat av styrelsen beslutat uppdrag åt SHF.

Ersättningar

- Reseersättning i samband med förrättning för SHF skall utgå enligt billigaste och lämpligaste färd sätt
- Skattefri bilersättning utgår enligt Skatteverkets regler (18,50 kr/mil)
- Traktamente utgår vid förrättning för SHF enligt det statliga reglementet
- Ersättning för porto, telefon och dator utgår efter överenskommelse med SHF:s kansli i varje enskilt fall
- Ersättning för hyra av privat rum ersätts med 200 kronor/natt
- Ersättning för arbetslunch vid endagsförrättning kan utgå med 100 kronor

§ 9. Val

Förslag till förbundsstyrelse 2019-2020

Val på ett år

Maria Norrfalk, Uppsala, förbundsordförande

Omval

Val av ledamöter

Bo Nilsson, Bjurholm

Omval ett år

Eva Kempff, Laknäs Tällberg

Omval två år

Karin Malmsten, Åminne Värnamo

Nyval två år

Peter Olausson, Värmlands Nysäter

Omval två år

Sven Jensén, Broby

Omval två år

Valda 2018-2020

Anna-Karin Andersson, Nyhammar

Conny Sandberg, Örebro

Gabriele Prenzlau-Enander, Värmdö

Irène Oskarsson, Gränna

Owe Norberg, Delsbo

I styrelsen ingår en personalrepresentant.

Förslag till revisorer på ett år

Auktoriserade revisorer genom KPMG, Stockholm

Förtroenderevisorer

Ordinarie: Nils Westling, Bergvik

Omval

Ersättare: Lars Lingsell, Karlstad

Omval

Personuppgifter

Styrelseledamöter

Maria Norrfalk, f. 1952. Uppsala. Har en lång ämbetsmannakarriär bakom sig. Utbildade sig till civiljägmästare och blev landets första kvinnliga länsjägmästare när hon anställdes i Stockholm-Uppsala län 1990. Skoglig hedersdoktor 2011. Generaldirektör för Skogsstyrelsen 1994-2003, därefter generaldirektör för Sida. Under 2007-2015 landshövding i Dalarnas län och samtidigt även ordförande i Dalarnas fornminnes- och hembygdsförbund. Ordförande för Skansen 2010-2011. Styrelseordförande för Fortifikationsverket, ledamot i Kungliga Skogs- och lantbruksakademien, samt styrelseledamot i Sveriges Lantbruksuniversitet, Svenskt Friluftsliv och Econova AB. Styrelseledamot i Hushållningssällskapens förbund. Styrelseledamot i SHF sedan 2016.

Anna-Karin Andersson, f. 1959. Nyhammar. Egen företagare inom jord- och skogsbrukssektorn med stort intresse för kulturhistoria. Släkt- och bygdeforskare med utgivningen av en bok som resultat. Dalarnas Hembygdsförbunds representant i ett antal av länsstyrelsens referensgrupper angående natur- och kulturmiljöer. Styrelseledamot i Dalarnas museum och Ekomuseum Bergslagen. 2:e vice ordförande i Dalarnas Hembygdsförbund, ordförande i lokalt Ekoråd och i Grangärde Hembygdsförening. Ledamot av stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen i Västerås stift samt vice ordförande i Gränge-Säfsnäs församlings kyrkoråd. Styrelseledamot i SHF sedan 2014.

Bo Nilsson, f. 1936. Tidigare; Yrkesvalslärare, skolläda, utvecklingsledare vid Umeå universitet, fortbildningskonsulent, pedagogisk konsult, gymnasieinspektör för Skolöverstyrelsen. Chef för fortbildningsnämnden region 6, Vice ordf. i Föreningen Norden. Ledamot i länsbygderådet och Hela Sverige ska leva i Västerbotten. Ledamot i Västerbottens läns museums au och styrelse, Ledamot för entreprenörskap – företagsamhet vid länsstyrelsen i Västerbottens län, Ordf. för projekt, internationell samverkan, entreprenörskap skola, vid Umeå univ. Grundare av Företagscentrum vid Umeå univ. Utvecklingsledare och grundare av Demokrati- och Värdegrundscentrum vid Umeå univ. Ordf. för Barentssamverkan under 15 år. Hedersdoktor vid Humanistiska fakulteten, Umeå univ. sedan 2017, ordförande för Västerbottens läns hembygdsförbund, sedan 2012, Styrelseledamot i SHF sedan 2013.

Conny Sandberg, f. 1951. Örebro. Före detta bankchef och företagsansvarig. Ordförande i Örebro läns Hembygdsförbund 2003-2014 och numera ersättare. Ledamot i länskommittén Sveriges Nationaldag och Partsgemensamt forum 2017. SHF:s representant i styrelsen för Läns museernas samarbetsråd, 2:e vice ordförande i Arkivcentrum Örebro län och ordförande för Lokalhistoriska Sällskapet i Örebro län. Styrelseledamot (f n 1:e vice ordf) i SHF sedan 2014.

Eva Kempff, f. 1949, Lagnäs, Dalarna. Konstvetare och kulturhistoriker. Licentiatavhandling vid Stockholms universitet om träskulpturer i det medeltida Växiö stift. Har arbetat på Historiska museet och Nationalmuseum och inom auktionsvärlden – Bukowskis och Beijers Dekorativa auktioner – samt varit besiktningsman på Svenska Handelskammaren. Under en period knuten till Konstvetenskapliga institutionen vid Stockholms universitet. Tidigare ledamot i Skånes hembygdsförbund. Styrelseledamot i SHF sedan 2017.

Gabriele Prenzlau-Enander, f. 1947. Värmdö. Intresserad av segling, skärgård och kustbygdens kultur samt allmogebåtar. Varit antikvarie på Stockholms läns museum under 25 år och dessförinnan 14 år på Stockholms stadsmuseum. Varit museilärare på Nordiska museet, Skansen, Sjöhistoriska museet och på Birka. Aktiv i tillgänglighetsprojekt för personer med funktionsnedsättningar i vilket den digitala tekniken spelar stor roll. Styrelseledamot i Stockholms läns Hembygdsförbund och i Värmdö Skeppslags Fornminnesförening. Styrelseledamot i SHF sedan 2014.

Irene Oskarsson, f. 1965. Aneby. Vuxit upp med ett engagemang för historia och hembygd på Råssmarks Norrgård i Linderås socken Tranås kommun. Sedan 1990-talet politisk engagerad (kd) i Svenska kyrkan och kommun. Kommunstyrelseordförande i Aneby 1998-2002. Riksdagsledamot 2006-2014. Numera aktiv i kommun- och regionpolitik. Ledamot i kyrkomötet sedan 2009. Har genom åren haft olika uppdrag i föreningslivet och är sedan 2015 ordförande för Jönköpingsläns Hembygdsförbund. Även engagerad i landsbygdsfrågor.

Karin Malmsten, f 1955. Åminne, Värnamo. Journalist. Före detta anställd på Sveriges Radio i 41 år, bland annat som lokalredaktör och nyhetsreporter på P4 Sveriges Radio Jönköping och producent av radiogudstjänsten i P1. Alltid varit intresserad av historiska sammanhang och är särskilt intresserad av industrihistoria (uppvuxen i Gnosjö och Gnosjöandan) och känner sin lokala historia och sin släkts historia (14 generationer bort finns Arvid som var riksdagsman för bondeståndet i Vasarnas riksdag och hans son Assar var högt uppskattad av Karl IX som knekthövitsman. Är nionde generationen på samma bonnagård.) Medförfattare till boken "Åminne bruk. Människor och maskiner." Sitter i styrelsen för Eric E Karlssons Teknik- och Radiomuseum, Jönköping, och är medlem i Gnosjö Hembygdsförening, Historiska Sällskapet Värnamo och Föreningen Åminne Bruksmuseum.

Owe Norberg, f. 1953, Delsbo, Hudiksvalls kommun. Uppväxt i ett skogsarbetare- och sågverksarbetarehem i norra Hälsingland. Arbetade själv inom träindustrin under några år innan universitetsstudier inom musei- och arkivvetenskap påbörjades. Yrkesverksam på Västerbottens museum, Hälsinglands museum och Läns museet Murberget i Härnösand under 12 år. Chef på Föreningsarkivet Västernorrland i 15 år. Styrelseledamot i Folkörelsernas Arkivförbund och under

sex år redaktör för tidskriften Tema Arkiv. Sedan 13 år tillbaka chef för Ljusdalsbygdens museum och ledamot av Gästrike-Hälsinge hembygdsförbunds styrelse, vara de senaste fem åren som ordförande. De senaste fyra åren valberedare för SHF och medlem i juryn för Årets hembygdskbok.

Peter Olausson, f 1956. Värmlands Nysäter. Universitetslektor i historia vid Karlstads universitet, tidigare 1.arkivarie vid Värmlandsarkiv. Ledamot av Värmlands Hembygdsförbunds styrelse sedan 1981, redaktör för tidskriften Näverluren. Verksam i arbetsgrupper inom Sveriges Hembygdsförbund sedan 1980-talet (under 1990-talet i styrelsen), f n i det lokalthistoriska rådet. Ledamot av styrelsen för Folkrorelsernas arkivförbund, medlem i Sveriges Författarförbund och i Värmländska akademien. Ordförande i Föreningen Vikingaleden. Lokalhistoria, släktforskning, arkivfrågor, skönlitteratur och landsbygdsutveckling hör till intresseområdena. Styrelseledamot i SHF sedan 2017.

Sven Jensén, f. 1946. Broby. Tidigare universitets-/högskolelektor. Ordförande i Skånes Hembygdsförbund. Ordförande i Göinge Hembygdsförening sedan 2000. Ledamot av Regionmuseet i Kristianstad. Engagerad i miljö- och kulturfrågor. Ingår i SHF:s Kulturmiljöråd och råd för lokalhistoria samt i arbetsgrupperna regionala förbund-riks och visionsarbetet. Adjungerad i SHF:s styrelse 2012-2013 och ledamot sedan 2013.

Sven Jensén, f. 1946. Broby. PhD i Ekologi. Tidigare universitets-/högskolelektor vid Lunds universitet. Ordförande i Skånes Hembygdsförbund sedan 2012. Ordförande i Göinge Hembygdsförening sedan 2000. Vice ordförande i Göinge slåttersällskap. Ledamot av Regionmuseet i Kristianstad. Engagerad i natur-, miljö- och kulturfrågor. Ingår i SHF:s Kulturmiljöråd och råd för lokalhistoria samt i arbetsgruppen för årets hembygdsförening. Driver bl.a. frågor kring vattendirektivet, ökad roll för hembygdsrörelsen i samhället, kulturlandskapets igenväxning, ängarnas betydelse för biologisk mångfald samt kyrkogårdarnas gröna kulturarv. Adjungerad i SHF:s styrelse 2012-2013 och ledamot sedan 2013.

Förtroenderevisorer:

Nils Westling, ordinarie, f.1955. Bergvik. Verksamhetsutvecklare vid Studieförbundet Vuxenskolan. Förtroendevald revisor i Gävleborgs landsting och Region Gävleborg samt ordförande för Söderhamns kommuns förtroendevalda revisorer. Ordförande i hembygdsföreningen Bergviks Allting och dess industrimuseum. Ledamot i Revisionsdelegationen inom Sveriges kommuner och Landsting. Organisationskonsult vid hembygdsrörelsens förbundskansli vid slutet av 1980-talet.

Lars Lingsell, ersättare, f.1948. Karlstad. Varit verksam som kanslichef på Värmlands Museum, administrativ chef och ekonomiansvarig. Varit förtroendevald revisor i Svenska Turistföreningen och är revisor i Frödingsällskapet. Kassör i Värmlands Museiförening, föreningen Värmlandslitteratur och Geijersällskapet. Styrelseledamot i Mariebergsskogen, Karlstad och Karlstads Bostads AB.

Förslag till ny valberedning

Valberedningen fick av riksstämman i Stockholm 2016 även i uppdrag att föreslå ny valberedning med fem ledamöter, med minst en ledamot från vardera Götaland, Svealand och Norrland. Enligt stadgarna §9.7 gäller emellertid följande. ” Stämman utser för näst kommande verksamhetsår en valberedning om högst fem ledamöter. En av ledamöterna utses till sammankallande.”

Bengt Wallén, Badelunda Västerås
Gabriella Lönngrén, Vuollerim, sammankallande
Ingegerd Christiansson, Arlöv
Margareta Johansson, Indal
Vakant

Vald år
2017, vald till 2019
2018, vald till 2020
2017, vald till 2019
2018, vald till 2020

§ 10. Motioner och svar

Motion 1: Bankers avgifter för Swish-betalningar till ideella föreningar

Hakarps hembygdsförening / Jönköpings läns hembygdsförbund

De digitala betalningssätten blir allt vanligare och kontantbetalningar minskar. Bankerna ser säkert positivt på utvecklingen med minskad administration av kontanter och därmed minskat behov av personlig service. Hembygdsföreningarna har inget val utan måste följa med i utvecklingen. Det som skapar problem med de nya kontantlösa betalningssätten är att bankerna tvingar föreningarna att betala en del av intäkterna i avgift. De belopp som betalas vid evenemang i form av lotterier, kaffe och inträde är oftast små och därför blir de avgifter som betalas vid varje transaktion av betydelse. Redan nu har en bank infört en viss reduktion av kostnaden för Swish-transaktioner för sina fasta bankkunder.

Yrkande

- att Sveriges hembygdsförbunds styrelse tar upp förhandlingar med de ledande bankerna att få till lägre eller inga avgifter för att behandla Swish-transaktioner.

Carl Johan Stillström, Hakarps hembygdsförening

Styrelsen för Jönköpings läns Hembygdsförbund ställer sig bakom motionen.

Styrelsens svar

Styrelsen delar motionens mening att bankavgifter bör vara förmånliga för en ideell förening. Förslaget att försöka förhandla med bankerna har under året väckts av Värmlands hembygdsförbunds styrelse, vilket resulterade i att deras kassör fick SHF:s mandat att kontakta bankerna i frågan. Försöken till central förhandling har än så länge varit resultatlösa. Det faktum att hembygdsrörelsens föreningar använder sig av många olika banker, är en försvårande omständighet för central förhandling eftersom det inte går att uppskatta hur många transaktioner som ett avtal kan omfatta. Därför menar styrelsen att man främst bör försöka förhandla lokalt och eventuellt även samarbeta med annat lokalt föreningsliv.

Styrelsen förslår riksstämman att motionen med detta ska anses besvarad.

Motion 2. Fler bör läsa medlemstidningen Bygd och Natur

Skånes Hembygdsförbund

Medlemstidningen för Sveriges hembygdsförbund, Bygd och Natur, trycks enligt uppgift i en upplaga om 11.000 exemplar. Med drygt 400.000 medlemmar (2017) i medlemsföreningarna är det rimligt att anta att tidningen i bästa fall läses av 2% av dessa. Denna motion syftar till åtgärder så att antalet läsare ökar och att tidningen om tre år läses av minst 30% av medlemmarna i anslutna föreningar

Bakgrund

I Skånes hembygdsförbunds framtidsstudie 2010 anmäldes att Sveriges hembygdsförbunds tidning Bygd och Natur når mycket få av medlemsföreningarnas medlemmar. I princip var det bara de 5 exemplaren per medlemsförening som ingår i medlemskapet som når föreningarna och då enskilda

styrelsemedlemmar. Om alla läser tidningen vet vi inte. Förhållandena sedan 2010 har inte ändrats till det bättre. Bygd och Natur är värd en bredare spridning och läsning.

Ett skäl att inte prenumerera på tidningen är att det är krångligt. Prenumerationen ska ske genom respektive medlemsförening. Föreningen betalar samtliga prenumerationer för att sedan fakturera/kräva medlemmarna som får tidningen. I praktiken får förseningen också sköta prenumerantregister med årliga uppdateringar och kontroller. Vill en medlem prenumerera enskilt så krävs ett särskilt medlemskap i Sveriges hembygdsförbund.

Många av medlemmarna är numera vana vid att läsa tidningar och tidskrifter genom digitala medier. Huvuddelen av de tillkommande läsarna bör, inte minst av miljöskäl, tillkomma på detta sätt.

Skånes hembygdsförbund föreslår därför:

- att prenumeration av Bygd och Natur ska ske direkt hos Sveriges hembygdsförbund eller hos dem förbundet anlitar för uppgiften.
- att Bygd och Natur utges i såväl pappersupplaga som digital utgåva. Den senare ska vara kostnadsfri för medlemsföreningarnas medlemmar.

Motionen har behandlats och godkänts vid Skånes hembygdsförbunds styrelsemöte den 7/12 2018. Den har också rekommenderats vid ordförandekonferenser 13/11 och 24/11 2018.

För Skånes hembygdsförbund 2018-12-17

Sven Jensén, ordförande

Olavi Olson, ledamot

Styrelsens svar

Styrelsen delar helt motionens mening att tidskriften Bygd och Natur borde nå en större läsekrets än idag. Styrelsen har därför i februari fattat beslut om ett utvecklingsprojekt i syfte att undersöka ur tidskriften Bygd och Natur kan utvecklas avseende målgrupp, innehåll och spridning. I detta ingår frågorna om hur man tecknar prenumeration samt om tidningen ska vara tillgänglig i digital version. Utvecklingsprojektet genomförs under 2019 och redovisas för förbunden senast under ordförandeträffen i början av 2020.

Styrelsen förslår riksstämman att motionen med detta ska anses besvarad.

Motion 3: Inför en enhetlig och rättvis medlemsavgift inom SHF!

Halländska hembygdsrådet

För några år sedan infördes en avgiftslättnad för föreningar med överstigande 1 000 medlemmar. Ett av argumenten var att medlemsstora föreningar t. ex. i städer, annars skulle avskräckas att gå med i SHF med en avgift på 13 kr per medlem. Motionen antogs, men med facit i hand, hur har initiativet påverkat hembygdsrörelsens medlemsantal? Anseendet? Är förmåner, på det här sättet, en bra metod att uppmuntra medlemskap? Är detta ett demokratiskt tillvägagångssätt?

I Halland har vi en enda förening med ca 1 600 medlemmar som, genom denna regel, slipper betala för mer än en tredjedel av sina medlemmar – en tredjedel... det är rätt mycket rabatt. Föreningen själv har aldrig bett om denna särbehandling. Men en regel är en regel! Samtidigt som denna märkliga förmån ger en sur maguppstötning av orättvisa, då samtliga andra föreningar i Halland betalar full avgift. Att Sveriges Hembygdsförbund, på detta sätt gynnar en form av "gratis-ätande", främjar varken hembygdsförbundets anseende eller föreningsutvecklingen i en förlängning. Sunt

förnuft säger väl att - liten eller stor förening - inte spelar någon roll. Medlemsavgiften ger en rösträtt i SHF och den ska väl inte vara rabatterad för somliga föreningar?

SHF:s nuvarande fokusområde är "förenings- och demokratiutveckling". I Halland genomförs föreningsutbildning för att överföra viktig föreningskunskap till fler människor. Det har gjorts förr i historien och det måste göras igen för att underlätta de svårigheter som finns att rekrytera ideella styrelseledamöter och för att värna om vår svenska demokrati. Men det rabatterade medlemskap som nu finns i SHF motverkar detta arbete. Alla föreningar med rösträtt, som sitter i samma båt, ska väl självklart betala lika avgift för sin plats i båten. Och det är en medlemsavgift baserad på det antal medlemmar som man har i sin förening. Det är en enkel och rättvis matematik. Allt annat är orättvist och odemokratiskt.

Varför ska föreningar ödsla sin energi på styrelseutbildningar när man istället kan slå ihop sina föreningar, ta sig över 1 000 medlemmar-strecket och belönas av SHF med rabatt?!

Ett ekonomiskt utrymme som öppnar upp möjligheter att leja in någon som utför delar av styrelsearbetet. Det är dessvärre ingen utveckling som främjar "förenings- eller demokratiutvecklingen", så snälla ombud på denna riksstämman – agera nu och lägg er röst på att denna avgiftslättnad omedelbart tas bort!

Halländska hembygdsrådet föreslår Sveriges Hembygdsförbunds riksstämman:

- att nuvarande regel för föreningar med medlemsavgift för max 1 000 medlemmar tas bort.

För Halländska hembygdsrådet och ombud på riksstämman i Östersund:

Bo Westman (ordförande), Gunbritt Lindmark (1 vice ordförande)

Styrelsens svar

Den rabatterade avgiften för stora föreningar tillkom efter organisationsutredningen 2006-2008, och infördes av riksstämman 2008 under tre år på försök från 2009. Riksstämman 2012 i Visby beslutade att den rabatterade avgiften skulle permanentas. Styrelsen instämmer principiellt i motionens mening, att avgiften bör vara lika för alla, men konstaterar att det i praktiken inte är rimligt att så radikalt förändra förutsättningarna för medlemskapet för de tre (3) stora föreningar som idag gynnas av rabatten.

Styrelsen föreslår riksstämman att avslå motionen.

Motion 4: Ang. minskande medlemsantal och nedläggningshotade lokalföreningar.

Västergötlands Hembygdsförbund, (nedan skrivet som VHF).

Bakgrund: I dagens civilsamhälle är det en majoritet av föreningar inom den ideella sektorn som rapporterar att det är problem med vikande medlemstal och föreningar som i bästa fall i samverkan läggs samman men också att det blir vanligare med nedläggningar och föreningar som upplöses. Så har det också under en tidsperiod varit för hembygdsrörelsen och det är således inget unikt utan snarare ett tecken på en samhällsförändring över tid. Det finns många skrifter och hjälpmedel inom

området av föreningsutveckling som utarbetats, inte minst tillsammans med bildningsförbunden men detta har mycket liten eller ingen genomslagskraft som påverkar en lokal hembygdsförenings ställning i samhället. Sett bakåt i ett 10-årsperspektiv har medlemsantalen inom hembygdsrörelsens föreningar och därmed regionala förbund och riksförbundet hela tiden minskat. För VHF:s del har ett mindre antal föreningar anslutits till rörelsen men trots det har inte antalet medlemmar gett någon ökning. Samtidigt ges det kännedom att många föreningar inte får personer till vare sig styrelser eller arbetsgrupper vilket gör att hotet om nedläggningar och upplösning blir alltmer påtagligt.

Problembeskrivning: Angående medlemsantalen är det ytterst alarmerande eftersom medlemskårens medelålder hela tiden stiger och inom en tidshorisont på 5-10 år behövs ingen större analys göras för att kunna förutse att medlemsantalet minskar betydligt snabbare än hittills eftersom allt färre personer ansluter till föreningarna. Med stigande medelålder är det fullt naturligt att åldersskäl och hälsoläge med minskad rörlighet inte längre medger samma deltagande i aktiviteter och föreningsgemenskapen i allmänhet. Som en följd har VHF under ett antal år fått alarmerande rapporter att föreningarna har stora svårigheter att hitta personer villiga att åta sig en plats i styrelsen eller ens delta i olika arbetsgrupper. Några föreningar har redan upplösts och några fall pågår just nu och då kommer det in svårigheter vart både materiella och immateriella ägodelar och tillgångar ska överlämnas. En del föreningsstadgar är sedan lång tid inte reviderade och har därmed en föråldrad skrivning och där många föreningsstadgar fortfarande föreskriver att det är till de regionala förbunden som föreningarnas egendom ska överlåtas till. Detsamma kan ske även om förening använt skrivningen i SHF:s uppdaterade förslag till föreningsstadgar. Det regionala förbundet kan utan eget beslut bli skuldsatt om så ensidigt beslutas av förening. Ett värsta scenario kan bli att det regionala förbundet blir tvingade att överta byggnader och betydande museisamlingar som få med ideella krafter i regionalt förbund inte har resurser till. Det finns då två val, antingen driva vidare eller försälja/ge bort och självfallet är inte något alternativ genomförbart. Oavsett andra lösningar kommer hembygdsrörelsen att förlora respekt och tilltro runtom i bygderna. VHF är medvetna om att SHF har uppmanat till att stadgar ska förnyas och VHF har vid många olika tillfällen också gjort detta. Om inte något görs kan fallet bli som med en del idrottsföreningar som läggs ned där klubblokaler överges och lämnas till förfall eller som t.ex. med STF:s kulturgård i Skåne, (arvet efter Dag Hammarskjöld) som bokstavligen blev till en kvarnsten om halsen på Turistföreningen. Av aningslöshet och brist på framförhållning kan inte rörelsen tillåtas sig att hamna i ett sådant läge.

För såväl regionala förbund som SHF är medlemstalen av yttersta vikt att hålla kvar vid minst nuvarande nivå eller helst ökande beroende på att medlemsavgifterna är en väsentlig del av intäkterna. Som en motåtgärd är det ganska enkelt att föreslå höjning av avgifterna. Tyvärr har hembygdsföreningarna och dess medlemmar blivit vana vid en relativt sett mycket låg nivå på anslutningsavgifter och röster hörs allt mer som ifrågasätter värdet av det som medlemskapet innebär och ger i utbyte tillbaka. Detta trots att SHF har blivit tydligare i sin profil och avsevärt förbättrat framställningen av verksamheten med fokusområden etc. De stora satsningarna inom kultur- och naturmiljöområdet är mycket genomtänkta och betyder mycket men med de avsevärt mer närliggande problemen i föreningarnas vardagliga verksamhet kommer detta inte att ges särskilt stor betydelse.

Förslag: VHF:s förslag innebär att SHF antingen av egen kraft eller i ev. samverkan med andra nära organisationer ökar fokuseringen på hotet för föreningslivet i allmänhet och utarbetar både bättre information och särskilt rådgivning om vad föreningslivet på lokal nivå betyder för det svenska samhället.

Yrkande

VHF föreslår årsstämman uppdra till styrelsen

- att texten i förslag till föreningsstadgar ändras i både punkt 14.1 och 14.2. I pkt. 14.1 yrkas ändring i texten med tillägget, Under tiden från första beslutet till andra beslutet ska föreningen rådgöra med regionalt förbund om hur tillgångar eller skulder på lämpligt sätt kan hanteras. I pkt. 14.2 yrkas ändring i texten med tillägg i meningen efter ordet instans, enligt vad som överenskommits mellan föreningen och regionalt förbund och årsmötet har att så besluta.
- att motionens mening antas och det ska ingå som ett nytt fokusområde i verksamhetsplanen med särskild prioritering som innebär att SHF:s kansli och styrelse avsevärt mycket mer aktivt utarbetar rådgivning, riktlinjer och stöttning hur föreningsarbetet kan förbättras samt att såväl information- som kommunikationsstrategier utarbetas för ändamålet.
- att styrelsen och kansliet tillsätter en arbetsgrupp som tillsammans med representanter från regionala förbund för framtiden kan utgöra en "insatsgrupp" beredda att biträda vid situationer, "krishantering", som regionala förbund inte klarar på egen hand.

Styrelsen för Västergötlands hembygdsförbund

Styrelsens svar

Det är mycket bra att Västergötlands hembygdsförbund uppmärksammar hembygdsrörelsens medlemsutveckling. Som det i särklass största förbundet med över 220 föreningar har förbundet också särskilt stora utmaningar att upprätthålla kontakt och stödja sina föreningar. Det kan konstateras att endast ett regionalt hembygdsförbund av 26 kan uppvisa en positiv utveckling de senaste fem åren. Styrelsen delar i stort motionens problembeskrivning, men inte motionens förslag till åtgärder.

Hembygdsrörelsens medlemsutveckling var skälet till att styrelsen föreslog att förenings- och demokratiutveckling skulle utgöra ett fokusområde i verksamhetsinriktningen för 2018-2022. SHF har därefter tagit upp frågor om förenings- och demokratiutveckling på höstmöte 2017, samt på ordförandeträff och höstmöte 2018. På sistnämnda möte redovisades medlemsutvecklingen och förbunden uppmanades att lämna förslag om hur SHF lämpligen kan stödja förbunden i arbetet. Styrelsen ser samarbetet med Vuxenskolan och andra studieförbund som mycket viktigt i det fortsatta arbetet. Under 2018 presenterades ett nytt hjälpmedel för föreningsutveckling i form av en "dialogduk" och föreningarna fick även erbjudande om valberedningskurser.

SHF:s kansli ger sedan länge rådgivning till föreningar i olika frågor. Ofta leder det till att kansliet hänvisar till möjligheten att ta stöd av det regionala förbundet. SHF:s styrelseledamöter är också faddrar för de regionala förbunden, med uppgiften att fungera som bollplank och dialogpartner för det regionala förbundets ordförande och styrelse.

Styrelsens uppfattning är att det ovan redovisade arbetssättet bör fortsätta och stärkas. Det innebär fortsatt dialog och erfarenhetsutbyte mellan förbunden, både på de möten som SHF årligen svarar för men också möten där förbunden träffas i mindre konstellationer, som t ex hembygd väst, hembygd öst och i kontakterna mellan förbunden i Småland och Norrland. Det innebär ett träget arbete med att driva på för utveckling av föreningens arbetsformer och kommunikation, att man drar största möjliga nytta av studieförbundens stöd och att man lär av andra organisationer.

Det är viktigt att medlemsutvecklingen bryts ned till hanterliga tal. På det nationella planet tappar hembygdsrörelsen årligen 4-8 000 medlemmar årligen, vilket är nedslående siffror. På föreningsnivå innebär det 2-4 medlemmar per förening, vilket framstår som mer överkomligt. Enkla åtgärder som att man i föreningen har medlemsutvecklingen som en stående punkt på dagordningen och ser över sin kommunikation, ska inte förringas.

Med hänvisning till ovanstående resonemang, vill styrelsen bemöta motionens olika yrkanden:

Yrkandet om tillägg till normalstadgarna: Styrelsen delar motionens mening att lokala föreningar bör vända sig till sitt regionala förbund för att inhämta råd. Det är dock en allmän rekommendation som inte bör införas i stadgar eftersom det därmed upplevs som tvingande. SHF:s kansli uppdras att göra en översyn av hur normalstadgarna presenteras, men stadgarna lämnas oförändrade i det avseendet. *Styrelsen föreslår riksstämman avslag på yrkandet.*

Yrkandet om fokusområde: Fokusområdet Förenings- och demokratiutveckling i verksamhetsinriktningen för 2018-2022 är avsett att uppmärksamma medlemsutvecklingen. Styrelsen ser inget skäl till att ytterligare betona denna prioritering i ytterligare beslut. *Styrelsen föreslår riksstämman avslag på yrkandet*

Yrkande om arbetsgrupp: Styrelsen anser att en centralt tillsatt grupp riskerar att uppfattas som ett uttryck för centralstyrning snarare än som en hjälpende hand. Kansliets löpande rådgivning, faddrarna och det regionala erfarenhetsutbyte som redan sker bör utgöra grunden för stöd till lokala föreningar i kris. I frågor som rör arkiv och samlingar ska föreningar också vända sig till museer och arkivinstitutioner i länet för rådgivning, eftersom dessa institutioner har ett ansvar för kulturarvet. *Styrelsen föreslår riksstämman avslag på yrkandet*

Motion 5-6: Ang. begravningsplatserns kulturhistoriska värden

Bergs hembygdsförening, Jämtland

Bakgrund till båda motionerna: de kulturhistoriska värdena på våra begravningsplatser

Våra begravningsplatser speglar äldre tiders skick, sociala strukturer och estetik liksom dagens syn på gestaltning och på det förflutna. Samtidigt utgör begravningsplatserna för många människor ett konkret och personligt möte med historien, vilket gör dem till betydelsefulla platser för stora delar av befolkningen. Det finns således ett stort allmänt intresse i att de kulturhistoriska värdena på våra begravningsplatser bevaras. Skyddet i lagstiftningen, främst 4 kap KML, är också generellt starkt. Där slås bland annat fast att begravningsplatsernas betydelse som en del av vår kulturmiljö ska beaktas, att de skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas eller försvansas samt att det krävs tillstånd från länsstyrelsen för att väsentligt ändra begravningsplatser (4 kap. 11

och 13 §§ KML). På grund av sekulariseringen, förändringar i gravskick, urbanisering och ökat krav på gravstenssäkerhet har antalet återlämnade gravrätter ökat dramatiskt de senaste åren. En del, inte alla, av huvudmännen för begravningsverksamheten tar nu konsekvent bort ej kulturminnesmärkta gravstenar på återlämnade gravrätter. Det medför att endast ett fåtal gravstenar som har kulturminnesförklarats står kvar som solitärer på en i övrigt tom grön yta på äldre delar av begravningsplatserna. Denna utarmning har uppmärksammats av länsstyrelsen i Skåne i en skrivelse som man skickat till Riksantikvarieämbetet och Kammarkollegiet, (2018-11-22, Dnr 433-35737-2018). Skrivelsen är förankrad i länsstyrelsernas Kulturmiljöforum som ställer sig bakom innehållet.

Motion 5: Förslag för att stoppa utarmningen av våra begravningsplatser

Bakgrund: Länsstyrelsen i Skåne "bedömer att de förändringar som pågår på landets begravningsplatser på ett allvarligt sätt urholkar de kulturhistoriska värden som finns knutna till dessa. Att länsstyrelserna, Riksantikvarieämbetet och Kammarkollegiet är överens om hur lagen ska tolkas i detta hänseende samt hur värden av begravningsplatserna ska finansieras är ett första viktigt steg för att kunna agera i frågan." I Riksantikvarieämbetets svar på remissen (se Yttrande 2019-02-15, Dnr RAÄ-2018-3908) skriver man att man redan har påbörjat arbetet med att ta fram nya föreskrifter och en revidering av handledningen för tillämpningen av kulturmiljölagen, för att förhindra den oönskade utarmningen av våra begravningsplatser. De beräknas vara klara i slutet av 2019. I Riksantikvarieämbetets yttrande konstaterar man slutligen att

- "det finns ett behov av fortsatta samtal mellan Riksantikvarieämbetet, Svenska kyrkan, Länsstyrelserna och Kammarkollegiet"
- "hur våra begravningsplatser ska användas och utvecklas är en större fråga som berör hela samhället."

Yrkande

- att Sveriges Hembygdsförbund aktivt går in och stödjer de förslag till åtgärder som Länsstyrelsen i Skåne och Riksantikvarieämbetet har initierat för att förhindra den pågående utarmningen av våra begravningsplatser. Hembygdsförbundet bör ingå i den föreslagna samtalsgruppen bestående av Riksantikvarieämbetet, Svenska kyrkan, Länsstyrelserna och Kammarkollegiet.

Motion 6: Finansiering av värden av våra begravningsplatser

Bakgrund: Länsstyrelsen i Skåne "anser vidare att begravningsavgiften ska bekosta vård och säkring av återlämnade gravanordningar, eftersom dessa åtgärder hör till skötseln av begravningsplatsens kulturhistoriska värden." Det innebär att begravningsavgiften framöver kommer att öka för att täcka den ökade kostnaden på grund av det förändrade beteendet. Denna förändring har skett sedan förslaget och beslutet om en gemensam begravningsavgift fattades och som har gällt sedan 2017. Av någon oförklarlig anledning blev det slutliga beslutet att den gemensamma begravningsavgiften inte gällde för de kommuner, Stockholm och Tranås, som är huvudmän för begravningsverksamheten. Att den "rikaste kommunen" i Sverige skulle stå utanför och inte ta ett gemensamt ansvar för finansieringen av vård och skötsel av vårt största kulturarv är anmärkningsvärt. Merparten av Stockholms innevånare har anhöriga som är begravda på

kyrkogårdar ute i landet. Det är nu hög tid att ompröva detta beslut och att innevånare i aktuella kommuner skall solidariskt betala samma begravningsavgift som övriga Sverige. Det skulle innebära ett tillskott på ca 360 miljoner kronor per år om alla skulle betala samma begravningsavgift som gällde 2018. Då var den gemensamma avgiften 24,2 öre och i Stockholm betalade man 7,5 öre. Den gemensamma avgiften för 2019 är 25,3 öre, i Stockholm 6,5 öre och 24 öre i Tranås.

Yrkande

- att Sveriges Hembygdsförbund som förslag till att täcka den befarade kostnadsökningen för att bevara det kulturhistoriska värdet på våra begravningsplatser, föreslår att den gemensamma begravningsavgiften skall gälla för alla innevånare som betalar kommunalskatt, oavsett vem som är huvudman för begravningsverksamheten.

Bergs Hembygdsförening, Bertil Glansberg, ordförande

Styrelsens svar på motion 5 och 6

Motion nr 5 från Bergs hembygdsförening tar upp frågor angående begravningsplatsernas kulturhistoriska värden som berör alla delar av vårt land. Sedan några år tillbaka har Sveriges Hembygdsförbund också en nationell samverkansgrupp tillsammans med representanter för Svenska kyrkan, där frågor om kyrkogårdarnas hotade kulturvärden tas upp. Det accelererande antalet återlämnade gravrätter är grunden i den utarmning av begravningsplatserna som sker genom ett systematiskt borttagande av gravstenar utan särskilt kulturminnesskydd. Det är glädjande att, som motionen nämner, frågan nu uppmärksammas också på myndighetsnivå. Sveriges hembygdsförbund ser med intresse på initiativen från Länsstyrelsen i Skåne och Riksantikvarieämbetet och följer processen: styrelsen delar motionärens syn att Sveriges Hembygdsförbund, som Sveriges största folkrörelse på kulturvårdsområdet, bör kunna spela en roll i det pågående arbetet och kommer att ställa sig till förfogande för samtal och samråd i frågan. Beslutet om vilka som skall ingå i samtalsgruppen ligger dock hos de myndigheter och organ som motionären omnämner.

Motion nr 6, om finansiering av värden av begravningsplatserna, gäller i grunden frågan om vad begravningsavgiften enligt lagstiftaren kan användas till. De öppningar som finns för att genom begravningsavgiften bekosta också vård och säkring av återlämnade gravstenar är hoppningivande, liksom motsvarande diskussion om att kunna använda den kulturantikvariska ersättningen för liknande ändamål. Styrelsen har stor förståelse också för motionens intentioner i önskemålet om en gemensam begravningsavgift för alla delar av landet. Vi konstaterar dock att frågan om skattenivåer och skattens kommunvisa fördelning ligger utanför Sveriges Hembygdsförbund påverkansmöjligheter.

Styrelsen föreslår riksstämman

- att anta motion 5, med de reservationer om Sveriges Hembygdsförbunds handlingsutrymme som beskrivs i kommentaren
- att avslå motion nr 6

§ 11 Styrelsens förslag

1. Demokratin 100 år

2021 är det hundra år sedan det första riksdagsvalet med allmän rösträtt. Detta kommer att uppmärksammas av många, både regeringen och riksdag, folkrörelser och olika kulturinstitutioner runt om i landet. Styrelsen hoppas att även hembygdsrörelsen, som bär på det viktiga arvet från socken och landskommuner, kan delta i jubiléet. Föreningarnas intresse för lokalhistoria är en naturlig ingång. Man kan genom aktiviteter berätta om de kvinnor och män som lokalt drev frågan om allmän rösträtt. Man kan berätta om de tidiga politikerna och styret av landskommunerna. Man kan genom aktiviteter i föreningen även visa på hembygdsrörelsen och det lokala föreningslivets grundläggande betydelse för en positiv utveckling av demokratin.

Styrelsen föreslår därför riksstämman

- att medverka till att hembygdsrörelsen uppmärksammar demokratins hundraårsjubileum.

2. Ang. intäkter och överskott från Hembygdsförsäkringen

Gruppförsäkringsavtalet med Länsförsäkringar Halland har genom åren genererat intäkter till Sveriges Hembygdsförbund. Intäkterna har huvudsakligen varit av tre olika slag; överskott från budget för arbetet med försäkringen, återbäring från LF Halland (eftersom LF är ett medlemsägt försäkringsbolag) samt bonus på gruppavtalet om den utbetalda skadeersättningen under föregående år understigit en nivå som regleras i avtalet.

De olika intäkterna har medfört att SHF har en post för Hembygdsförsäkringen i det egna kapitalet som enligt aktuell årsredovisning uppgår till drygt 2,9 miljoner kronor från tidigare års intäkter från försäkringen. Utbetalad återbäring och bonus har också bidragit till att SHF:s ekonomi redovisat större överskott både under 2017 och 2018.

Styrelsen ser det som viktigt att intäkter från gruppförsäkringsavtalet hanteras efter principer som har stöd i riksstämmobeslut, samt att det kapital som samlats kommer till nytta för hembygdsrörelsen.

Styrelsen föreslår därför riksstämman att besluta om följande inriktning

- att återbäring från Länsförsäkringar Halland i förekommande fall ska utbetalas till försäkringstagarna
- att bonus på gruppförsäkringsavtalet i förekommande fall kan användas för kollektiv medlemsnytta. Med detta kan avses investering i fortsatt utveckling av Hembygdsportalen, fördelning av projektmedel genom Sveriges Hembygdsfond, investeringsbidrag i skadeförebyggande arbete till skydd för kulturarvet samt andra åtgärder som vänder sig till den stora majoriteten av medlemsföreningar.

Styrelsen föreslår därtill att riksstämman beslutar

- att styrelsen kan lösa upp det ändamålsbestämda kapitalet om 2,9 miljoner kronor för Hembygdsförsäkringen
- att 2 miljoner kronor av ovanstående 2,9 miljoner används för att förstärka Sveriges Hembygdsfond för att möjliggöra fördelning av bidrag till projekt i föreningarna
- att resterande kapital på ca 900 000 överförs i löpande räkning som förstärkning av SHF:s grundkapitalet (vilket i aktuell årsredovisning uppgår till 766 350 kr)

3. Medlemsavgifter

Styrelsen föreslår riksstämman att fastställa

- de anslutna hembygdsföreningarnas avgifter till 13 kronor för år 2021. Avgiften debiteras för föreningens antal medlemmar den 1 januari 2021.
- att medlemsföreningar betalar lägst 500 kronor per år
- att föreningar med fler än 1 000 medlemmar är befriade från avgift för överstigande antal
- att medlemsavgiften för stödjande medlemsföreningar till 2 000 kronor per år.

4. Budget & ekonomisk plan

Styrelsen föreslår riksstämman att fastställa

- förslag till ekonomisk plan för 2020 och 2021

<u>Intäkter</u>	2019	2020	2021
Medlemsavgifter	5 430 000	5 380 000	5 340 000
Statsbidrag	2 650 000	3 250 000	3 300 000
Försäljning/medlemsservice	810 000	800 000	800 000
Projektintäkter	590 000	500 000	500 000
Övriga intäkter*	1 970 000	700 000	660 000
Summa intäkter	11 450 000	10 630 000	10 600 000
<u>Kostnader</u>			
Information/service och evenemang	-2 740 000	-2 700 000	-3 100 000
Administration	-1 630 000	-1 530 000	-1 500 000
Organisations- och utvecklingskostnader	-615 000	-600 000	-600 000
Personalkostnader	-5 015 000	-4 500 000	-4 500 000
Projektkostnader	-600 000	-500 000	-500 000
Avskrivningar	-800 000	-800 000	-400 000
Summa kostnader	-11 450 000	-10 630 000	-10 600 000
Rörelseresultat	0	0	0

* I övriga intäkter 2019 ingår 1 miljon kronor i bonus på grupp-försäkringsavtalet med LF Halland

§ 12 Styrelsens verksamhetsplan 2019

Verksamhetsplanen stödjer sig på ändamål, värdegrund och visionen *En levande hembygd öppen för alla*. Ett övergripande mål är att stärka folkrörelsen och bidra till en positiv medlemsutveckling.

Uppdraget

SHF:s uppdrag är att samla, stödja och företräda hembygdsrörelsen. Vi arbetar löpande med rådgivning till föreningar, kommunikation, statistik och genomför årliga möten med rörelsen som riksstämma, höstmöte och ordförandekonferenser. Vi svarar också för medlemsservice i form av hembygdsportal och hembygdsförsäkring. I uppdraget att företräda hembygdsrörelsen nationellt ingår att bevaka politiken och myndighetsutövningen, att besvara remisser, uppvakta beslutfattare i angelägna frågor och att samverka med andra organisationer i frågor av gemensamt intresse.

Verksamhetsinriktning 2018-2022

Under perioden fokuserar SHF och de regionala förbunden gemensamt på:

- förenings- och demokratiutveckling
- barn och unga
- landskapets förändring

Därutöver ska SHF uppmärksamma och bidra till arbetet med

- hembygdsrörelsens arkivverksamhet
- hembygdsrörelsens samlingsförvaltning
- hembygdsrörelsens gemensamma IT-resurser
- det gemensamma arbetet med natur- och kulturlandskapet
- ett inkluderande och dynamiskt förhållningssätt till kulturarvet
- finansiering av hembygdsrörelsen och kulturarvet

1. Förenings- och demokratiutveckling

Övergripande mål:

- att genom verksamheten bidra till föreningarnas och förbundens medlemsrekrytering
- att vinna stöd för ett inkluderande och demokratiskt förhållningssätt till kulturarvet, som stöd för visionen om en levande hembygd öppen för alla

Mål 2019:

- att bidra till de regionala förbundens arbete med förenings- och demokratiutveckling.
- att öka antalet aktiviteter för styrelser och valberedningar i studieförbundens regi.
- att synliggöra hembygdsrörelsens demokratiska betydelse för lokalsamhället

Aktiviteter

- Uppföljning av värdegrund, vision och fokusområden när SHF samlar regionala förbund till riksstämma, ordförandeträff och höstmöte och i personliga kontakter mellan styrelsens faddrar och regionala företrädare.
- Uppmana förbund och föreningar att uppmärksamma demokratins 100-årsjubileum
- Kommunikation om förenings- och demokratifrågor i möten och i SHF:s olika kanaler.
- Söka samverka med andra organisationer för att främja lokalt demokratiskt arbete.

2. Barn och unga

Övergripande mål

- En utvecklad lokal verksamhet för, med och av barn och unga
- Fler barn och unga som medlemmar i hembygdsrörelsens föreningar

Mål 2019

- att öka kunskapen inom rörelsen för verksamhet för barn och unga

- att öka antalet studiecirklar och kurser i Vuxenskolans regi inom fokusområdet barn och unga
- att etablera det nya medlemskapet för barn och unga inom rörelsen

Aktiviteter

- Bildande av en nationell arbetsgrupp som stöd för fokusområdet
- Sprida SHF:s studiehandledningar *Hembygdens barn och skola* och *Att känna sitt hemma*
- Dialog med regionala förbund och museer för att om möjligt bidra till nationell spridning av regionala initiativ och museers pedagogiska kunskap
- Information till föreningar om det nya medlemskapets möjligheter

3. Natur- och kulturlandskapet

Övergripande mål

- att öka hembygdsrörelsens möjligheter och färdigheter att agera i natur- och kulturlandskapet med fokus på dess sociala värden
- att synliggöra natur- och kulturlandskapets betydelse för turism, rekreation och människors välbefinnande
- att stärka SHF:s roll som nationell företrädare i kulturmiljöarbetet

Mål 2019

- att öka hembygdsrörelsens inflytande i samhällsplaneringen
- att öka hembygdsrörelsens inflytande över natur- och kulturarv i kyrkomiljöer
- att öka hembygdsrörelsens inflytande över odlingslandskapets, skoglandskapets samt vattenförvaltningens användning och förändring.
- att offentliga styrmedel och deras tillämpning utvecklas positivt för hembygdsrörelsen

Aktiviteter

- Utveckla analysen av natur- och kulturlandskapets betydelse för en hållbar utveckling, relaterat till de globala målen i Agenda 2030.
- Vidareutveckling och spridning av begreppet *Kulturarvstjänster*, med särskild betoning på besöksnäring under året i samband med riksstämman och planerad förstudie
- Framtagande av ett utvecklat program för natur- och kulturlandskapet, med analyser av hot och möjligheter och med konkreta förslag till åtgärder för ett bättre tillvaratagande av landskapets olika värden
- Genomföra en nationell landskapskonferens
- Påverka implementeringen av det nationella skogsprogrammet
- Bidra med hembygdsrörelsens perspektiv i arbetet med grön infrastruktur
- Bidra innehållsmässigt till att landskapsfrågor uppmärksammas på regionala möten
- Utveckla SHF:s information om hembygdsrörelsens möjligheter till inflytande över samhällsplaneringen och arbetet med natur- och kulturlandskapet
- Framtagande och spridning av rekommendationer för tillvaratagande av kyrkogårdsmiljöer
- Uppföljning av bidragsfördelning i landsbygdsprogrammet, åtgärden investeringsstöd till hembygdsgårdar, samt det statliga kulturmiljöanslaget.
- Samverka med Arbetets museum och museets Finansieringskoordinator i syfte att öka finansieringen till arbetet med natur- och kulturlandskapet.

4. Hembygdsrörelsens arkivverksamhet

Mål 2019

- att öka engagemang och antal aktiviteter i föreningar där lokala arkiv tas tillvara
- att påverka inriktningen på det statliga stödet till nytta för hembygdsrörelsens enskilda arkiv

- att bidra till digitala lösningar för lagring och tillgängliggörande av hembygdsrörelsens föreningsarkiv
- att bidra till bevarande av hembygdsrörelsens ljud- och filmarkiv

Aktiviteter

- Genomföra ett projekt i samarbete med Folkörörelsernas arkivförbund/Svenska arkivförbundet i syfte att främja kunskapsuppbyggnad och samverkan mellan hembygdsrörelsen och arkivinstitutioner.
- Bevaka arkivutredningens arbete och föra en dialog med andra intressenter som Släktforskarnas riksförbund och Svenska arkivförbundet
- Genomföra fyra regionala konferenser om hembygdsrörelsens arbete med arkiv
- Genomföra en rikskonferens om enskilda arkiv i samverkan med Riksarkivet
- Lansera en lagringslösning i Hembygdsportalen
- Medverka till genomförande av pilotprojekt med Svenskt Filmarkiv

5. Hembygdsrörelsens samlingsförvaltning och museiverksamhet

Mål 2019

- att påverka inriktningen på Riksantikvarieämbetets museiuppdrag till nytta för hembygdsföreningarnas museiverksamhet
- att förbättra möjligheterna till digital samlingsförvaltning genom SHF och offentliga aktörer

Aktiviteter

- Utveckling av SHF:s verktyg för digital samlingsförvaltning inom Hembygdsportalen.
- Bidra till utveckling av rekommendationer och information till stöd för föreningarnas museiverksamhet
- Samverkan med riksförbundet Riksantikvarieämbetet, Sveriges Museer och Läns museernas samarbetsråd

6. Hembygdsrörelsens gemensamma IT-resurser

Mål 2019

- att erbjuda funktionalitet i Hembygdsportalen för lagring och katalogisering av kulturarvsdata (se under punkt 4 och 5)
- att utveckla Bygdebands nuvarande hemsida.
- att bidra till digital lösning för kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan föreningarna

Aktiviteter

- Vidareutveckling av Hembygdsportalen, bl.a. för att ersätta nuvarande Bygdeband
- Utveckling av gamla hemsidan senast första kvartalet 2019
- Undersöka möjligheterna för ett digitalt diskussionsforum

7. Finansiering av hembygdsrörelsen och kulturarvet

Mål 2019

- att bidra till ökad kunskap och ökat nyttjande av offentliga medel

Aktiviteter

- Söka samverkan med Riksantikvarieämbetet om former för ansökan och fördelning av Kulturarvsbidraget
- Samla statistik om offentlig finansiering lokalt och regionalt, som en uppföljning av 2013 års statistik för att spåra eventuella trender gällande offentlig bidragsfördelning
- Samverkan med Arbetets museum och finansieringskoordinator (se punkt 3)

Andra frågor av vikt under 2019

Kultursamverkansmodellen

SHF ska i dialog med regionala förbund få en samlad analys av hur hembygdsrörelsens intressen tillvaratas regionalt i arbetet med kulturplaner. Frågan hänger även samman med den regionala bidragsgivningen.

EU-stöd – landsbygdsprogram och regionalfond

SHF ska bevaka och söka påverka fördelning inom nuvarande programperiod i Landsbygdsprogrammet, samt bevaka och påverka utformningen av stödåtgärder i nästa programperiod för Landsbygdsprogrammet och Regionalfonden. SHF ska under året ta initiativ till samtal med andra berörda organisationer som Bygdegårdarnas riksförbund, LRF och Hela Sverige ska leva, för att nå en samsyn i centrala frågor. Dialogen ska ske på ledningsnivå.

Landskapen och ortnamnen

SHF ska utveckla dialogen med Trafikverket och andra berörda myndigheter i syfte att uppmärksamma landskapsnamnen och landskapsgränserna. SHF ska även utveckla samverkan med Lantmäteriet, Institutet för språk och folkminnen och Riksantikvarieämbetet i syfte att verka för ett tillvaratagande av ortnamnen som ett immateriellt kulturarv. Såväl frågan om landskap som frågan om ortnamn ska uppmärksammas i information till förbund och föreningar samt redovisas på riksstämman som en uppföljning av tidigare motionsbeslut.

Hembygdens helg på Skansen

SHF ska utveckla samarbetet med Skansen rörande återkommande arrangemang, Hembygdens helg, där medlemmar från regionala hembygdsförbund ges möjlighet att bidra publikt under en helg. Målet är att ett förbund kan medverka sommaren 2019.

Insamling, statistik, service och kommunikation

1. Insamling / Sveriges Hembygdsfond

Mål 2019

- att säkerställa regler och policys rörande Sveriges Hembygdsfond
- att öka antalet privata givare och företagspartners (Hembygdsvän)

Aktiviteter

- Marknadsföring internt och externt
- Dialog med regionala förbund för att aktivera rörelsen kring insamlingsarbetet.
- Om möjligt göra en första utlysning under hösten av bidrag från fonden.

2. Statistik

Mål 2019

- att säkerställa samordning med regionala förbund i insamlingen
- att nå en svarsfrekvens på lägst 65 procent

Aktiviteter

- Insamling av statistik om antal besök, aktiviteter, ideell tid och offentlig finansiering
- Dialog med regionala förbund och redovisning av 2018 års resultat, med regional skiktning.
- Verka för att utveckla Vuxenskolans statistik för uppföljning av målen i VP.

3. Hembygdsförsäkringen

Mål 2019

- att öka antalet skadeförebyggande åtgärder i föreningarna
- att träffa ett nytt avtal om minst tre år med försäkringsgivaren
- att 100 föreningar certifieras som *Säker föreningsgård*

Aktiviteter

- Försäkringskonferens i samarbete med Bygdegårdarnas riksförbund
- Förhandlingsarbete
- Kampanj för *Säker föreningsgård*, främst via regionala förbund
- Information, löpande arbete i försäkringsrådet och kansliet

4. Rådgivning

Löpande med personlig service och information via webbplatsen.

5. Kommunikation

Mål 2019

- att öka antalet besökare på hembygd.se
- att öka antalet prenumeranter på Bygd och Natur
- att öka föreningarnas kunskap om SHF:s organisation och medlemsförmåner
- att SHF:s konferenser får ökad spridning via digitala kanaler

Aktiviteter

- Fortsatt utvecklingsarbete för Hembygdsportalen och SHF:s egen information på sidan
- Sprida broschyren om SHF:s organisation och service
- Löpande kommunikationsarbete i Bygd och Natur, nyhetsbrev, hemsida och sociala medier.
- Inspelning av konferenser, med start med konferensen om kyrkomiljöer i april.
- Utvärdering och utveckling av Bygd och Natur.

Personal och kansli

- Systematiskt arbetsmiljöarbete enligt plan
- Regelbundna personalmöten och höstkonferens
- Medarbetarsamtal, utvecklingssamtal och lönesamtal
- Kompetensutveckling, individuellt och gemensamt
- Friskvårdsbidrag

Konferenser, möten och viktiga datum 2019

Presidiemöte	22/1
Konsulentmöte i Stockholm	24-25/1
Folk och Kultur i Eskilstuna (SHF-seminarier 6 och 7/2)	6-9/2
Försäkringskonferens i Järfälla	9-10/2
Ordförandekonferens regionala förbund	21/2
Styrelsemöte	22/2
Fyra regionala konferenser om arkiv och digitalisering	12,19,27/3, 2/4
Sista dag för motion till riksstämman	15/3
Presidiemöte	18/3
Ekonomigruppen	18/3
Museernas vårmöte i Östersund, årsmöte Läns museernas samarbetsråd	9-11/4
Styrelsemöte	12/4
Konferens om kyrkogårdsmiljöer i Skara	27/4
Presidiemöte	8/5
Styrelsemöte i Östersund	24/5
Riksstämman i Östersund med seminarier och hembygdsresor	24-26/5
Styrelsemöte, konstituerande, i Östersund	25/5
Almedalen	30/6-7/7
Presidiemöte och besök hos Årets hembygdsförening	23/8
Styrelsekonferens	19-20/9
Landskapskonferens i Örebro	11-12/10
Presidiemöte	23/10
Lokalhistorisk konferens med prisutdelning årets hembygdsbok	Okt
Höstmöte för regionala förbund	24/10
Riksantikvarieämbetets höstmöte	November
Styrelsemöte	21/11
Arkivdagar för lokala föreningar	okt-dec
Presidiemöte	10/12

Fastställt av styrelsen 22 februari 2019